«Bella Venezia»

Όταν το θέατρο υπερβαίνει τα όριά του

ΦΕΥΓΟΝΤΑΣ από την παράσταση του Λευτέρη Βογιατζή έχεις ανάγκη να πάρεις αποστάσεις από τον καταιγισμό ονειρικών εικόνων και ατμοσφαιρικών επινοήσεων που την κατακλύζουν. Και έπειτα αρχίζεις σιγά σιγά να ταξιδεύεις στις πολυεπίπεδες αποχρώσεις της, να στέκεσαι σε λεπτομέρειες που επιχειρούν ν' απαντήσουν σε ουσιώδη ερωτήματα, ν' ανακαλύπτεις ότι στο υπέδαφος των λόγων υπάρχει σιωπή.

Στο έργο «Bella Venezia» το «φαντασιακό» μπερδεύεται με το πραγματικό, ο χρόνος παίρνει άλλες διαστάσεις και η ποίηση χέρι χέρι με το ρεαλισμό διασχίζουν τη δράση. Ο συγγραφέας αφουγκράζεται τους εσωτερικούς κραδασμούς των ηρώων του και ο σκηνοθέτης ωθεί στα άκρα τις ψυχογραφικές του διεισδύσεις.

Ταυτόχρονα δίνεται στον τελευταίο, αλλά και στους συνεργάτες του, το έναυσμα να σχεδιάσουν ένα μαγικό πεδίο στο οποίο η αισθητική (σκηνικά - κοστούμια Χλόη Ομπολέσκι, φωτισμοί Λευτέρης Παυλόπουλος) και η μουσικότητα (Δημήτρης Καμαρωτός) ανάγονται σε θεωρήματα. Και παρότι κάποιοι πλατειασμοί διαλόγων αποδυναμώνουν την ένταση του εγχειρήματος, οι στιγμές μέθεξης είναι ισχυρότερες, αποδεικνύοντας τη δύναμη που διαθέτει το θέατρο όταν κατορθώνει να υπερβεί τα όριά του.

Θα μπορούσα να χαρακτηρίσω το «Bella Venezia» μία «κριτική» στο δογματικό μονοπώλιο κάθε παγιωμένου συστήματος που εγκλωβίζει τις ανθρώπινες σχέσεις και οποιαδήποτε απόπειρα διαφυγής είναι εξαρχής καταδικασμένη. Ειδικότερα τις σχέσεις πατριού - κόρης, μητέρας - κόρης αλλά και κάποιες ιδιόμορφες σχέσεις που, όπως επισημαίνεται στο κείμενο, «…δεν έχουν σχέση με ό,τι είναι σχέσεις», οι οποίες καλλιεργούνται μέσα σε δαιδάλους συμπλεγμάτων, εξαρτήσεων, συγκρούσεων.

Ο Γιώργος Διαλεγμένος εσκεμμένα τοποθετεί το μύθο στις αρχές του 20ού αιώνα αλλά και χρησιμοποιεί την καθαρεύουσα στον παραληρηματικό του λόγο. Κρατώντας τις αποστάσεις αποδεσμεύει τα πρόσωπα από το στενό πλαίσιο της σύγχρονης εποχής, καθώς αποπειράται να μιλήσει για αισθήματα και καταστάσεις που δεν έχουν ημερομηνία λήξης.

Και εκείνα, με τη σειρά τους, ανακαλώντας μνήμες ή καταφεύγοντας σε φαντασιώσεις, περιπλανώνται σε «άλλους» χρόνους και προσφέρουν στον Βογιατζή ένα ανιεράρχητο, πλούσιο υλικό για να δημιουργήσει σκηνές εξαιρετικής εικαστικής και δραματουργικής ποιότητας. Όπως η παραισθητική φυγή των δύο πρωταγωνιστών στην Κωνσταντινούπολη, όπου οι επιθυμίες και οι εφιάλτες, η κόλαση και ο παράδεισος στροβιλίζονται μέσα σε μια αίθουσα ξενοδοχείου, με ιδιαίτερους σερβιτόρους που κινούνται ανάλαφρα, μενού στα γαλλικά, καραγκιόζηδες, κεριά που αχνοφέγγουν, αβρότητες και βεγγαλικά.

Αυτά τα πρόσωπα - η μητέρα (Ερασμία), η κόρη (Βενετία) και ο πατριός (Νέστωρ) - ξεπηδούν από τις σελίδες ενός μυθιστορήματος που διαβάζει μια ηλικιωμένη γυναίκα, η Μάγδα, υπηρέτρια ενός «συνηθισμένου» σπιτιού και ταυτόχρονα ενός χώρου αόριστου που επιτρέπει στη φαντασία να επιδοθεί στις πιρουέτες της.

Μήλο της έριδος η δεκαοχτάχρονη Βενετία: ένα φιλελεύθερο, ιδεαλιστικά ανήσυχο και αιρετικό πνεύμα, που αντιστέκεται στις απολιθωμένες αντιλήψεις, πιστεύει στη δημιουργία ενός «Θαυμαστού Νέου Κόσμου», όπως τον ονομάζει ο Αλντους Χάξλεϊ, αφυπνίζεται ερωτικά από το σύμμαχο πατριό της (Νέστωρ) και συντρίβεται ψυχολογικά από τη χιονοστιβάδα περιορισμών που την κατακλύζουν.

«Έχουμε βαλτώσει σε καθημερινές ασημαντότητες… πρέπει να αφυπνιστούμε, να αυτοανατραπούμε, να αισθανθούμε…», αντιτείνει στη μητέρα της που, παγιδευμένη στα κοινωνικά «πρέπει», την πιέζει «να επιστρέψει στον δρόμο των γνωστικών».

Όμως μια τέτοια «επιστροφή» ενέχει κινδύνους - όπως προαναγγέλλει η στιγμή της πρόποσης που το ποτήρι κρασιού σπάει στο χέρι της νέας κοπέλας λεκιάζοντας με αίμα το φόρεμά της. Παραπαίοντας ανάμεσα στην ασυμβίβαστη φύση της και στη διαταραγμένη της συνείδηση δεν υπάρχει άλλη διέξοδος από την παράνοια. Στην τελική σκηνή του έργου έρχεται η αναπόφευκτη έκρηξη.

Οι ρόλοι αντιστρέφονται, η Βενετία κρατάει όμηρο τον πατριό της, δένει το λαιμό του με σκοινιά και καθώς τα σφίγγει απειλητικά, μ'ένα βίαιο οργασμό, αφήνει να ξεχυθεί ελεύθερη η καταπιεσμένη σεξουαλικότητά της. Είναι άραγε η δίοδος για τη λύτρωση ή μία ακόμη φαντασίωση;

Αγώνας δρόμου υψηλών υποκριτικών απαιτήσεων

Γεμάτη υπεκφυγές, υπαινικτικούς ήχους, λέξεις που επαναλαμβάνονται ή αποσυντίθενται με τη μορφή μουσικής παρτιτούρας και ρεύματα ζωντανού συναισθήματος, η παράσταση καλεί τους ηθοποιούς της σε έναν αγώνα δρόμου υψηλών υποκριτικών απαιτήσεων. Ο Λευτέρης Βογιατζής τους καθοδήγησε αριστοτεχνικά, ενώ ο ίδιος ως Νέστωρ έδωσε μία από τις ουσιαστικότερες ερμηνείες του, πλάθοντας έναν χαρακτήρα στο μεταίχμιο ενοχής και αθωότητας.

Η Εύη Σαουλίδου (Βενετία), διονυσιακή και ταυτόχρονα ευάλωτη, γλιστρά με ευχέρεια μέσα από τις μεταπτώσεις του ρόλου της, ανεβάζοντας υψηλές θερμοκρασίες. Η Πέγκυ Σταθακοπούλου (Ερασμία), μεταμορφωμένη στην κυριολεξία, υποδύεται με αλήθεια το αντιφατικό πορτρέτο της μητέρας. Καίρια η Ξένια Καλογεροπούλου, ενδιαφέρουσα η φιγούρα Καραγκιόζη του Σωτήρη Τσακομίδη, πειστική η τρελή Βιολέτα της Λουκίας Μιχαλοπούλου, καλοκουρδισμένες όλες οι υπόλοιπες παρουσίες.

ΚΡΙΤΙΚΗ: ΕΛΕΝΗ ΠΕΤΑΣΗ

13 Ιανουαρίου 2006